

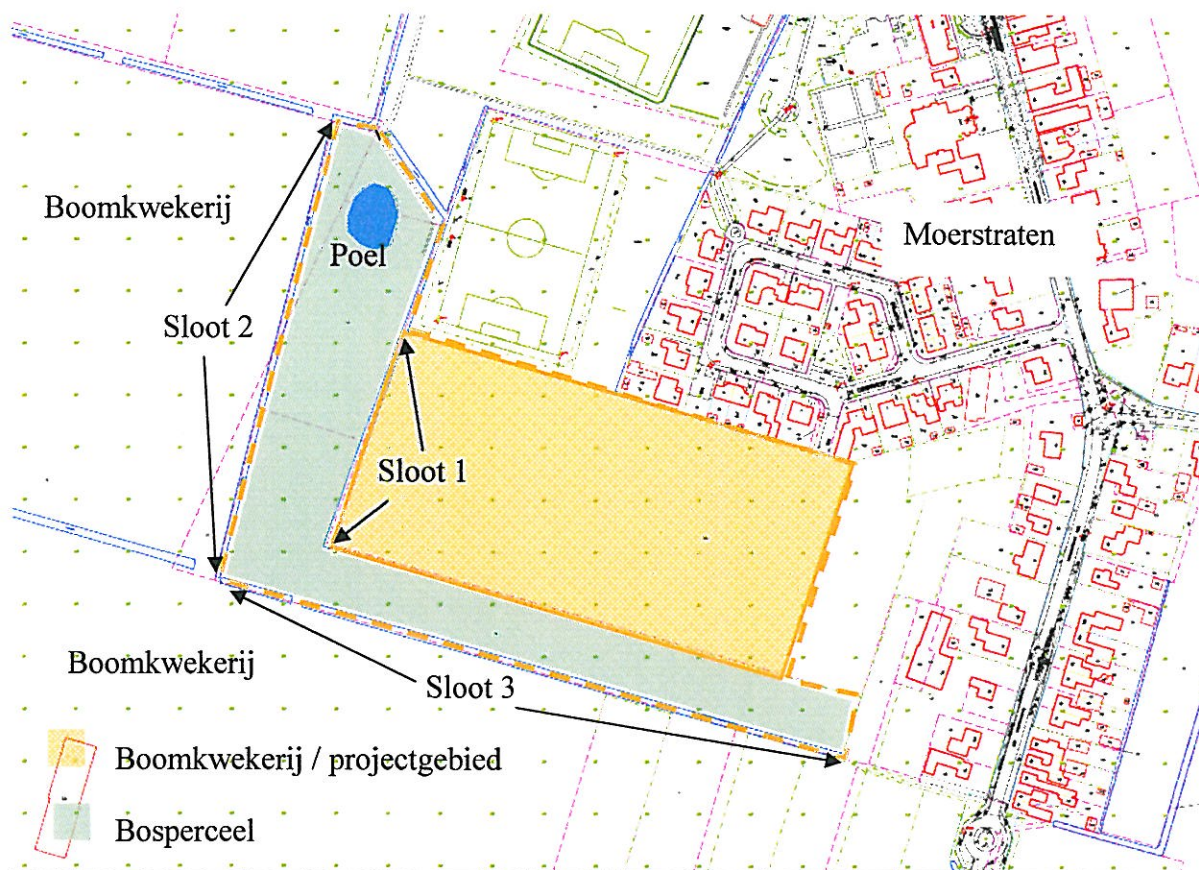
Quick scan natuurwetgeving werkzaamheden locatie De Gebrande Hoef II, Moerstraten, definitief 20-03-2009

1. Inleiding

In voorbereiding op de aanleg van een nieuwe woonwijk op een perceel aan de rand van het dorp Moerstraten heeft de Gemeente Roosendaal (waarin Moerstraten ligt) aan ARCADIS gevraagd een quick scan natuurwetgeving uit te voeren.

Vóór de realisatie is het noodzakelijk het plan te toetsen aan de natuurwetgeving. Deze toetsing richt zich op de tijdelijke en permanente effecten op natuurwaarden, die kunnen optreden door deze ruimtelijke ingreep. In deze 'quick scan natuurwetgeving' is het resultaat van de toetsing weergegeven. Als beschermde soorten en natuurgebieden in de verdrinking komen zal een uitgebreidere 'natuurtoets' uitgevoerd moeten worden en/of kan een ontheffing op de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

In Figuur 1 is de locatie van het projectgebied weergegeven. Op het figuur is het projectgebied (doorgetrokken oranje lijn) en het onderzoeksgebied (gestreepte oranje lijn) weergegeven. In het projectgebied zijn werkzaamheden gepland, maar de Gemeente Roosendaal heeft gevraagd om de effecten op het aanliggende bosperceel ook te toetsen. Het onderzoeksgebied bestaat dus uit het projectgebied en het aanliggende bosperceel.

Figuur 1: Kaart van het deel ten westen van Moerstraten. Het projectgebied is in de kaart met oranje aangegeven. Het onderzoeksgebied is omgeven met een onderbroken oranje lijn.

2. Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Het onderzoeksgebied bestaat in de huidige situatie uit twee delen:

1. *Een boomkwekerij* (in de quick scan wordt de term “projectgebied” alleen voor de boomkwekerij gebruikt, terwijl de term “onderzoeksgebied” wordt gebruikt voor het projectgebied plus aanliggend bosperceel). Op het perceel zijn rijen laurierstruiken, coniferen en een soort Larix-soort aangetroffen. Tijdens het veldbezoek waren verscheidene mensen bezig met het verwijderen van de bomen en struiken. Dit werd zowel met de hand als machinaal gedaan.

2. *Het bosperceel*. Dit omsluit de boomkwekerij in het zuiden en in het westen. In de meest noordelijke deel van het bosperceel ligt een poel. Het bos bestaat grotendeels uit jonge Zomereiken zonder noemenswaardige ondergroei.

De bomen in het bosperceel staan dicht op elkaar. De bomen zijn in rijen op het perceel aangeplant. In een groot deel van het bosperceel is recentelijk een dunning uitgevoerd. Het snoeiafval ligt in en aan de randen van het bosperceel opgestapeld. Rond de poel is de vegetatie kort gemaaid. Het water in de poel is niet helder en de bodem was ten tijde van het veldbezoek niet zichtbaar.

Aan de randen en binnen het onderzoeksgebied liggen verschillende sloten (zie Figuur 1). Sloop 1 had gemaaide taluds en in de sloot lagen afgevallen bladeren. In de sloot stroomt helder, ondiep water. Sloop 2 zag eruit als sloot 1, alleen omdat deze dichter tegen het bosperceel aanligt, ligt er in de sloot meer afgevallen blad. Sloop 3 is een droogliggende greppel die deels met gras is dichtgegroeid.

Ten zuiden en westen van het onderzoeksgebied liggen boomkwekerijen en graslanden. Ten westen van het projectgebied ligt het dorp Moerstraten. Aan de noordkant van het onderzoeksgebied (in de hoek van de boomkwekerij / projectgebied met het bosperceel) ligt een voetbalveld.

Figuur 2: Foto-impressie van het onderzoeksgebied. 1: Overzicht van de boomkwekerij. 2: Sloop 1 (westzijde boomkwekerij). Op de foto zijn ook delen van het bosperceel te zien. 3: Sloop 3. Op de foto is ook een deel van het bosperceel en de boomkwekerij ten westen van het onderzoeksgebied te zien. 4: Het bosperceel bestaat uit rijen aangeplante, jonge eiken. 5: Bosperceel met opgestapeld snoeiafval. 6: Poel in het noordelijk deel van het bosperceel.

2.2 Toekomst projectgebied

In het onderzoeksgebied zijn alleen plannen voorzien voor het perceel van de boomkwekerij (projectgebied). Op dit perceel wordt een weg aangelegd en woningen gebouwd. In het onderzoeksgebied worden geen sloten gedempt.

De volgende werkzaamheden worden voorzien in het projectgebied:

- De aanwezige bomen en struiken worden verwijderd. Het grootste deel van de struiken zal met kluit en al worden verplaatst door de boomkweker.
- De grond wordt bouwrijp gemaakt.
- De weg wordt aangelegd en de huizen worden gebouwd.

3. Relevante wet- en regelgeving

3.1 Gebiedsbescherming

Gebieden die zijn aangemeld in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Projecten mogen geen gevaar opleveren voor het halen van deze instandhoudingsdoelstellingen.

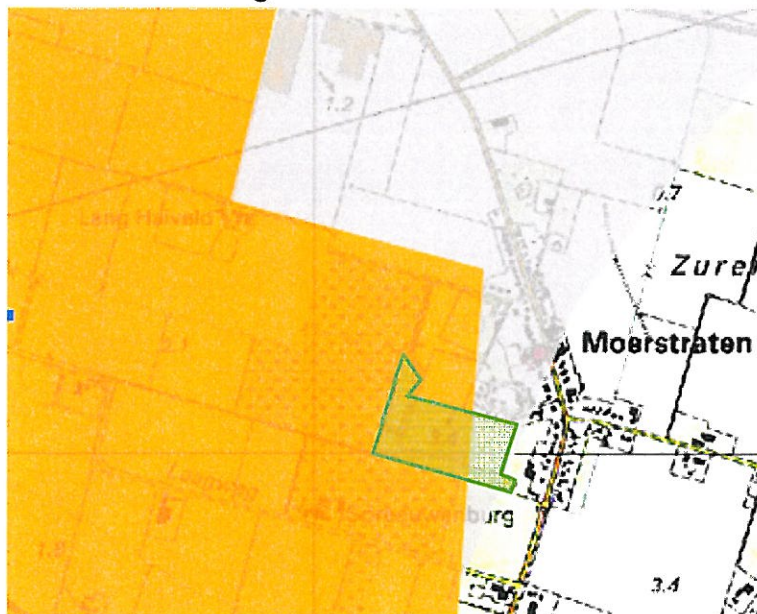
In de directe nabijheid van het onderzoeksgebied liggen geen Natura 2000-gebieden.

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Zoommeer, Markiezaat en Krammer-Volkerak.

Deze gebieden liggen hemelsbreed meer dan 6 km van het onderzoeksgebied. Vanwege de aard van de werkzaamheden en de grote afstand tot deze gebieden, worden geen effecten verwacht.

Binnen het projectgebied liggen geen gebieden die zijn aangewezen in het kader van de planologische beschermde Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS heeft als doel om een netwerk te vormen dat

verschillende natuurgebieden in Nederland met elkaar verbindt. De dichtstbijzijnde delen van de EHS

liggen 0,5 km ten zuiden van het projectgebied. Vanwege de aard van de werkzaamheden en veranderend gebruik van het projectgebied, worden geen effecten op de EHS verwacht.

De Provincie Noord-Brabant heeft invulling aan de EHS gegeven door het aanwijzen van de Groene Hoofdstructuur. De GHS kan worden gezien als de EHS plus gebieden die nodig zijn om de EHS te laten functioneren. In Figuur 3 is te zien dat het onderzoeksgebied deel uitmaakt van struweelvogelgebied en RNLE – landschap (Regionale Natuur- en LandschapsEenheid). De aangewezen functies van de GHS binnen het projectgebied komen te vervallen. Voor verlies aan GHS dient gecompenseerd te worden (in overleg met provincie).

Figuur 3: Kaart van het projectgebied. De GHS is in de kaart aangegeven. Oranje = Struweelvogelgebied, Grijs = RNLE-landschapsdeel. Het onderzoeksgebied is groen gemaakt. Bron: RLG Atlas Brabant.

3.2 Soortenbescherming

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal soorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren en een aantal planten). Deze mogen onder meer niet gedood, verjaagd, gevangen of verontrust worden. Verontrusten heeft niet alleen betrekking op individuen, maar geldt ook voor het leefgebied. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan vaste verblijf- en voortplantingsplaatsen en in het geval van vleermuizen aan vaste vliegroutes.

De uitvoering van werkzaamheden kan in sommige situaties leiden tot handelingen, die in strijd zijn met deze verbodsbepalingen. De werkzaamheden kunnen immers leiden tot het verstoren of doden van dieren en/of het vernietigen van groeiplaatsen van beschermde planten.

In veel gevallen kan een plan echter zo uitgevoerd worden, dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn en de wet geen mogelijkheden biedt voor vrijstelling, dan moet een ontheffing aangevraagd worden, die alleen onder bepaalde voorwaarden kan worden verstrekt.

Sinds 2005 is een vrijstellingenbesluit in werking getreden, in de vorm van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Hierdoor geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk vrijstelling van bepaalde verbodsbepalingen. In deze AMvB worden de beschermde soorten in verschillende categorieën onderverdeeld. Afhankelijk van de categorie waarin een bepaalde soort valt is een ontheffing noodzakelijk (streng beschermde soorten) of geldt een vrijstelling (beschermde, maar algemene soorten). Vier categorieën worden onderscheiden, zie tabel 1.

Tabel 1: Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

Categorie	Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen:
1. Algemene soorten	Vrijstelling
2. Overige soorten	Vrijstelling mogelijk mits gebruik gemaakt wordt van een door de minister goedgekeurde gedragscode, anders ontheffing (met lichte toets) noodzakelijk
3. Soorten op bijlage 4 van de Habitatrichtlijn en soorten in bijlage I AMvB	Ontheffing (met uitgebreide toets) noodzakelijk
4. Vogels	Voor het verstoren van broedende vogels wordt geen vergunning afgegeven, werkzaamheden buiten kwetsbare seizoen uitvoeren.

Wanneer de werkzaamheden buiten kwetsbare perioden zoals het broedseizoen plaatsvinden, zal over het algemeen geen ontheffing nodig zijn. Hier zijn echter uitzonderingen op.

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn:

- Van de in bomen broedende roofvogelsoorten zijn niet alle soorten in staat om een eigen nest te bouwen en deze soorten maken gebruik van oude nesten. Het gaat hier om de Rode en Zwarte wouw, Buizerd, Wespandief, Sperwer, Havik, Zeearend, Torenvalk en Boomvalk. Ook deze nestplaatsen zijn jaarrond beschermd.
- Nesten van Blauwe reiger, Zwarte specht, Groene specht, Grote bonte specht, Middelste bonte specht, Kleine bonte specht, Steenuil, Raaf, Zwarte kraai en Roek zijn als deze worden gebruikt jaarrond beschermd.
- Nesten van soorten die van menselijke structuren afhankelijk zijn. Het gaat hier om de Ooievaar, Torenvalk, Slechtvalk, Kerkuil, Oehoe, Steenuil, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw en Grote gele kwikstaart. Deze nestplaatsen zijn jaarrond beschermd.

4. Aanwezigheid van beschermde soorten

Om vast te stellen of beschermde soorten in het projectgebied aanwezig (kunnen) zijn, heeft een veldbezoek plaatsgevonden op 16 februari 2008. Die dag stond een matige wind, was het bewolkt droog en ongeveer 5 °C.

De tijd van het jaar is niet de meest geschikte voor een onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten. Naast de aanwezigheid van beschermde soorten is vooral een beoordeling gemaakt welke soorten op grond van aanwezige habitats mogelijk aanwezig zijn (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Op basis van de bestaande gegevens (verspreidingskaarten, websites RAVON, Waarneming.nl) en het veldbezoek is de betekenis van het studiegebied voor beschermde en zeldzame soorten in kaart gebracht.

Flora

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De boomkwekerij bestaat uit verschillende rijen met kleine bomen en struiken. De bodem was in grote delen stuk gereden en was verder voornamelijk bedekt met gras en algemene akkeronkruiden. Het bosperceel bestaat uit jonge eikenbomen met zeer weinig ondergroei. Langs de randen van het bosperceel was de vegetatie droger en schraler en bestond hoofdzakelijk uit gras. In de sloten stond geen oever- of watervegetatie, Rond de poel stonden een aantal wilgen. Direct rond de poel was de vegetatie kort gemaaid en bestond voornamelijk uit gras. In de poel staat afgemaaid Riet. Binnen het projectgebied zijn geen geschikte groeiplaatsen voor bijzondere of beschermde plantensoorten aangetroffen.

Vogels

De bomen en struwelen in het onderzoeksgebied vormen geschikte broedplaatsen voor algemene vogelsoorten van bossen en struwelen. Op de boomkwekerij zijn geen resten van nesten aangetroffen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de voortdurende aanwezigheid van mensen op het perceel. Door verstoring is dit geen aantrekkelijk gebied voor vogels om nesten te bouwen. In het bosperceel zijn wel verschillende nesten en resten van nesten aangetroffen.

Het projectgebied vormt een geschikte leefomgeving en foerageergebied voor algemene vogels van bossen en struwelen. In het projectgebied zijn de o.a. de Koolmees, Merel en Winterkoning waargenomen. Verder zijn in het onderzoeksgebied vier Fazanten waargenomen. Deze broeden vermoedelijk niet in het onderzoeksgebied, maar maken gebruik van het gebied om te foerageren.

In het onderzoeksgebied zijn geen bomen met holtes aangetroffen. De bomen zijn te jong en te dun voor geschikte holtes voor vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen. Verder zijn geen nesten, van soorten met jaarrond beschermde nestplaats, waargenomen.

Zoogdieren

Het projectgebied en de directe omgeving vormen leefgebied van enkele algemene zoogdiersoorten zoals muizen, ratten, spitsmuizen en Egels. In het onderzoeksgebied zijn verschillende sporen van Konijnen aangetroffen.

Het projectgebied vormt potentieel een jachtgebied op vleermuizen. Zij kunnen in het bijzonder gebruik maken van het bosperceel dat om het projectgebied heen ligt. Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige structuren om langs de vliegen. Dit kan langs het bosperceel worden gedaan.

Amfibieën, reptielen en vissen

In het onderzoeksgebied liggen verschillende sloten. In de sloten stroomt ondiep, helder water en vegetatie is afwezig. In de sloten zitten mogelijk algemeen voorkomende beschermde amfibiesoorten als de Bruine kikker en de Bastaardkikker. De poel aan de noordkant van het bosperceel vormt een meer geschikte leefomgeving dan de verschillende sloten in het onderzoeksgebied. Verder wordt een algemene soort als de Gewone pad in het onderzoeksgebied verwacht. Het grootste deel van het onderzoeksgebied is voor deze soort geschikt als winterverblijf.

Beschermde vissoorten worden in en rond het projectgebied niet verwacht. In de omgeving zijn geen beschermde vissoorten waargenomen en de aangetroffen sloten zijn niet geschikt voor de aanwezigheid van deze vissoorten.

Het projectgebied is ongeschikt voor reptielen gezien het ontbreken van schrale vegetaties.

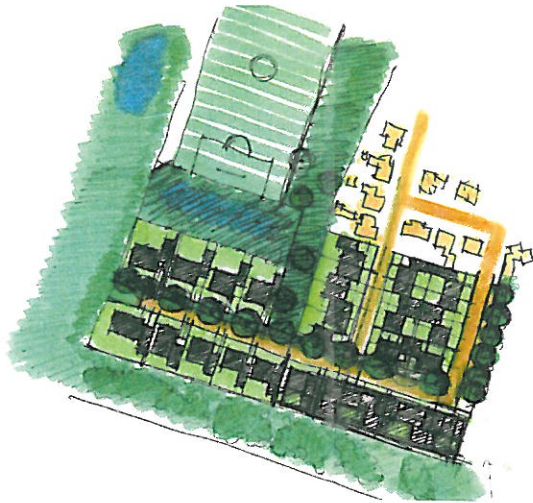
Vlinders, libellen en andere soorten ongewervelden

Alle beschermde insecten stellen hoge (ecologische) eisen aan hun biotoop. Gezien de aanwezige biotopen in het terrein wordt niet verwacht dat beschermde insecten in dit gebied voorkomen.

5. Beoordeling van de effecten op de wettelijk beschermde soorten

5.1 Effecten

Tijdens werkzaamheden

Figuur 4: Impressie van de nieuwe indeling van het projectgebied.

De werkzaamheden hebben tot gevolg dat voor de aanwezige dier- en plantensoorten leefgebied en mogelijk rust- en verblijfplaatsen verloren gaan. Dit gebeurt door het verwijderen van de vegetatie. Hierdoor verdwijnen voor vogels, zoogdieren en de Gewone pad voortplantings-, verblijf- en rustplaatsen. Effecten op vleermuizen worden niet verwacht. De sloten en het bosperceel zoals deze in de huidige situatie aanwezig zijn, blijven bestaan.

Tijdens de werkzaamheden zal in en rond het projectgebied verstoring optreden door geluidshinder en menselijke activiteit. Dit geldt niet in alleen voor soorten in het projectgebied, maar ook voor soorten in het bosperceel en de aangrenzende percelen. Wanneer de bouwplaats 's nachts verlicht wordt kan dit verstoring opleveren voor vleermuizen.

Wanneer tijdens de werkzaamheden kleine zoogdieren en amfibieën aanwezig zijn, kunnen deze onopzettelijk gedood worden.

Na de werkzaamheden

In het projectgebied worden nieuwe woningen gerealiseerd (zie Figuur 4). Het projectgebied zal tijdelijk ongeschikt zijn als leefomgeving voor verschillende soorten. Wanneer de huizen en tuinen gerealiseerd zijn, gaat dat gepaard met mogelijkheden voor verschillende soorten. Tuinen vormen een geschikte leefomgeving (zowel voortplanting als foerageren) voor algemene vogels van bossen en struwelen. Hierbij gaat het om de minder verstoringgevoelige soorten. Verder vormen tuinen een geschikte leefgebied voor algemene zoogdiersoorten als muizen en Egels.

Hoewel de tuinen mogelijkheden voor broedvogels opleveren, zullen de tuinen van de nieuwe huizen die grenzen aan het bosperceel ook zorgen voor verstoring. Het zal hierbij gaan om de meer schuwe vogels, die in de huidige situatie gebruik maken van het bosperceel om te broeden. Het realiseren van de nieuwe huizen zal verder tot gevolg hebben dat in de directe omgeving van het projectgebied meer gewandeld gaat worden (dus langs het bosperceel). Dit zal voor aanwezige vogels een verstoring opleveren. De aangrenzende tuinen en toenemend aantal wandelaars zal zorgen dat het bosperceel naar verwachting door minder broedende vogels wordt gebruikt. Het zal hierbij vooral om soorten gaan die verstoringgevoelig zijn. Het bosperceel wordt niet gekapt, dus de lijnvormige structuur waarlangs vleermuizen kunnen vliegen blijft bestaan. Mogelijkheden voor foerageren boven bos en tuinen in het onderzoeksgebied gaan niet verloren.

5.2 Mogelijke overtredingen Flora- en faunawet

In het projectgebied en de directe omgeving komen (mogelijk) verschillende beschermde soorten voor. Het gaat hierbij om algemene soorten. In tabel 2 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet weergegeven.

Tabel 2. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Soort	Artikel 8	Artikel 9	Artikel 10	Artikel 11	Artikel 12
Algemeen voorkomende broedvogels			X	X	X
Algemeen voorkomende zoogdieren		X	X	X	
Vleermuizen			X		
Algemeen voorkomende amfibieën		X	X	X	

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

5.3 Voorkomen van effecten

Mitigerende maatregelen

Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door werkzaamheden buiten het broedseizoen te laten plaatsvinden (dus ± voor 15 maart en na 15 juli). Als dit niet mogelijk is, wordt aangeraden om de werkzaamheden voor het broedseizoen te beginnen. Door voortdurend te verstoren, wordt het gebied voor vogels minder aantrekkelijk om te broeden. Wanneer vogels zich vestigen binnen de verstoringzone, worden deze blijkbaar niet verstoord door de werkzaamheden en vindt er geen overtreding plaats.

Effecten op vleermuizen kunnen worden voorkomen door het bouwterrein 's nachts niet te verlichten. Op het terrein zijn geen vaste verblijfplaatsen, maar wordt wel gebruikt als foerageergebied. Verlichting zorgt voor verstoring van verschillende soorten vleermuizen. Door geen verlichting te gebruiken, blijft 's nachts de mogelijkheid om te foerageren voor vleermuizen bestaan.

Het onopzettelijk doden van algemeen voorkomende kleine zoogdieren en amfibieën is niet te voorkomen. Egels en Konijnen zullen het projectgebied op eigen kracht verlaten bij aanvang van de werkzaamheden. Wel wordt aangeraden om de werkzaamheden buiten de winterperiode uit te voeren, omdat veel kleine zoogdieren en amfibieën een winterslaap houden. Dit is de meest kwetsbare periode voor deze soorten, omdat ze niet in staat zijn om te vluchten.

5.4 Ontheffing Flora- en faunawet

De (mogelijkerwijs) aanwezige kleine zoogdieren en amfibieën in het projectgebied zijn algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voorkomen. Het verontrusten of onopzettelijk doden van individuen van deze soorten leidt niet tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Nu de AMvB art. 75 in werking is getreden, is voor deze algemene soorten niet langer een ontheffing nodig. Voor het verstoren van broedende vogels is het niet mogelijk een ontheffing te verkrijgen, werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden of voor het broedseizoen gestart te worden.

6. Conclusie

De feitelijke inrichting van het projectgebied leidt vooralsnog niet tot knelpunten ten aanzien van de Flora- en faunawet. Hieronder een overzicht van de belangrijkste conclusies en aanbevelingen:

- De werkzaamheden hebben geen gevolgen voor Natura 2000-gebieden of de EHS. Voor verlies aan GHS dient gecompenseerd te worden (in overleg met provincie).
- De werkzaamheden van het projectgebied dienen buiten het broedseizoen (± 15 maart tot 15 juli) plaats te vinden. Dit om te voorkomen dat verboden handelingen ten aanzien van broedvogels plaatsvinden. Als dit niet mogelijk is, kan de vegetatie voor het broedseizoen worden verwijderd, zodat vogels zich niet in het projectgebied vestigen. Wanneer werkzaamheden voor 15 maart aanvangen en onafgebroken plaats blijven vinden, zullen vogels buiten de (tijdelijke) verstoringszone gaan broeden en niet verstoord worden door de werkzaamheden.
- Negatieve effecten op kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën kunnen grotendeels voorkomen worden door buiten het winterseizoen te werken.
- Voor de overige beschermde zoogdier- en amfibiesoorten ten aanzien waarvan verboden handelingen te verwachten zijn geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen in het kader van de nieuwe AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet.

Gebruikte bronnen

Waarneming.nl,	http://www.waarneming.nl
RAVON,	http://www.ravon.nl
Ministerie van LNV,	http://www.minlnv.nl
RLG Atlas Brabant	